

Teminių teksto užduočių ir aktyviųjų mokymo metodų, padedančių pasirengti abiturientams samprotaujamojo pobūdžio rašiniui lietuvių kalbos pamokose, taikymas

Inga Stepukonienė

Vytauto Didžiojo universitetas, Humanitarinių mokslų fakultetas, Lietuvių literatūros katedra, K. Donelaičio g. 52, 44244 Kaunas, i.stepukoniene@hmf.vdu.lt

Anotacija. Viena sudėtingiausių užduočių moksleiviai laiko samprotaujamojo pobūdžio rašinį. Kryptingų teminių teksto suvokimo užduočių pateikimas ir aktyviųjų literatūros mokymo metodų taikymas mokant abiturientus yra teorinės prielaidos pagerinti jų samprotaujamojo pobūdžio rašinio kūrimo gebėjimus, pagilinti dalykines literatūros teorijos ir istorijos bei teksto interpretacijos žinias ir plėsti kūrybines, taip pat ir darbo grupėje, tarpusavio bendravimo, viešojo kalbėjimo kompetencijas.

Esminiai žodžiai: *samprotaujamojo pobūdžio rašinys, aktyvusis mokymasis, teminės teksto suvokimo užduotys, aktyvieji literatūros mokymo metodai, grupinis mokymosi metodas, individualus mokymosi metodas.*

Įvadas

Tyrimo aktualumas. Vienas iš pagrindinių bendrojo ugdymo tikslų yra mokinio asmeninių gebėjimų lavinimas, parengiant jį savarankiškam gyvenimui taip sparčiai besikeičiančioje šiuolaikinėje visuomenėje. Kitas svarbus aspektas – padėti pasirengti baigiamiesiems egzaminams, kurių abiturientai paprastai baiminasi (Juškeliėnė, Ustilaitė, 2010). Viena sudėtingiausių užduočių moksleiviai laiko samprotaujamojo pobūdžio rašinį, nes norint jį sėkmingai atlikti būtinas ne tik geras lietuvių literatūros

išmanymas, apsiskaitymas, bet ir kūrybiškumas, gebėjimas analitiškai mąstyti, tinkamai argumentuoti ir taisyklingai vartoti gimtąją kalbą. Taigi tam reikalingas ne tik kritiškas mąstymas, gebėjimas išreikšti savo nuomonę, bet ir kitos svarbios – literatūrinės ir kalbinės – kompetencijos. Nėgana to, ruošimasi egzaminams, ypač lietuvių kalbos, abiturientai dažnai suvokia kaip prievartinį veiksmą, kuris siejasi su privalomu ir itin daug laiko reikalaujančiu knygų skaitymu, gąsdinančia jų lavina, o perskaitę net ir daug įvairių autorių kūrybos tekstų neretai neįstengia tinkamai atsirinkti, kokiais kūriniiais ir jų pavyzdžiais galėtų remtis ir juos interpretuoti rašydami samprotaujamojo pobūdžio rašinį.

Todėl literatūros mokytojo siekis ugdyti mokinio rašymo gebėjimus remiantis teminėmis teksto suvokimo ir kūrimo užduotimis, padedančiomis mokinio dėmesį sutelkti į koncentruotus problematikos laukus, skatinančius gilesnę literatūros ištraukos analizę ir interpretaciją, kelių tekstų prasminių sąsajų paieškas, tampančias prielaida aiškesniam argumentavimo ir raiškos plano organizavimo mokymui, bei su tuo susijusios praktinės – kūrybinio rašymo užduotys yra vienas svarbiausių būdų spręsti šią problemą.

Straipsnio objektas – darbo veiklos tobulinimas taikant temines teksto suvokimo užduotis ir aktyviuosius literatūros mokymo metodus, kurie padėtų pasirengti abiturientams samprotaujamojo pobūdžio rašiniui lietuvių kalbos pamokose.

Straipsnio tikslas – teminių teksto suvokimo užduočių ir aktyviųjų literatūros mokymo metodų taikymo galimybės siekiant padėti abiturientams pasirengti samprotaujamojo pobūdžio rašiniui lietuvių kalbos pamokų metu.

Siekiant įgyvendinti užsibrėžtą tikslą, keliami šie **uždaviniai**:

1. Nusakyti teorines pedagoginės veiklos – samprotaujamojo pobūdžio rašinio mokymo lietuvių kalbos pamokose tobulinimo prielaidas.
2. Apibūdinti teorines kompleksinių teminių teksto suvokimo ir kūrimo užduočių taikymo galimybes lietuvių kalbos pamokose siekiant pagerinti mokinių rašymo gebėjimus ir pritaikyti tai praktiškai.
3. Apibūdinti aktyviuosius literatūros mokymo(si) metodus, taikomus mokinio kūrybiškumui ugdyti mokant samprotaujamojo pobūdžio rašinio.

Tyrimo metodai – mokslinės literatūros bei dokumentų analizė ir pusiau struktūruota refleksija. Pasirinktas **pusiau struktūruotos refleksijos raštu** metodas, kurį pritaikius buvo siekiama įvertinti moksleivių pasiektus rezultatus – teminių teksto užduočių ir aktyviųjų literatūros mokymo metodų naudingumą rengiantis samprotaujamojo pobūdžio rašiniui.

Tyrimo imtis. Tyrimas atliktas Kauno X gimnazijoje. Gimnazija yra unikali dėl aukštojo mokslo istorijos ir tradicijų puoselėjimo, sklaidos visuomenei, aukštojo mokslo vertės suvokimo ugdymo jaunimui, aukštųjų mokyklų bei gimnazijos bendradarbiavimo profesinio informavimo ir konsultavimo srityje. Kadangi šioje gimnazijoje pačiai teko

vesti Lietuvių literatūros modulio pamokas ketvirtų klasių gimnazistams, straipsnio autorė manė esant prasminga patobulinti moksleivių samprotaujamojo pobūdžio rašinio kūrimo įgūdžius, siekiant sustiprinti jų literatūrinius gebėjimus ir pasirengimą laikyti valstybinį lietuvių kalbos egzaminą. Tyrimas atliktas vienoje IV gimnazijos klasėje, kurioje yra 22 mokiniai: 10 berniukų ir 12 mergaičių. Mokiniai šioje klasėje yra gerai besimokantys (17 mokinių vidurkis – 8–8,5), aktyvūs, bendraujantys ir labai gražiai tarpusavyje sutariantys. Dauguma jų labai pasitiki savimi, nuolatos siekia žinių ir nori mokytis, yra gerbiami mokytojų ir bendraamžių. Išskirtinis klasės bruožas – mokinių sąžiningumas ir vertybių skalė. Vaikai retai praleidžia pamokas ir paskirtus atsiskaitymus. Pasirinktos ugdymo veiklos kokybiškumo matas – moksleivių atlikti rašto darbai, kurių įvertinimas pagal turinio, raiškos ir kalbos vartojimo sritis yra esminis kriterijus, įrodantis darbo metodo tinkamumą. Savo įgytus gebėjimus mokiniams pasiūlyta išvertinti ir patiems – parašyti pusiau struktūruotą mokymosi proceso eigos ir rezultatų refleksiją.

Pedagginės veiklos rengiant abiturientus samprotaujamojo pobūdžio rašiniui lietuvių kalbos pamokose tobulinimo prielaidos

Lituanistų apibrėžta, jog *samprotaujamasis rašinys* – „tai logiškas ir nuoseklus, įtikinamais argumentais paremtas tekstas, kuriame mokinys privalo atskleisti savo požiūrį į tam tikrus diskusinius dalykus, pademonstruoti savo gebėjimą kurti išsamų, sklandų ir rišlų, tikslingos kompozicijos tekstą, gebėjimą laikytis privalomų teksto struktūros (įžangos, dėstymo ir pabaigos pastraipų) ir pastraipos vientisumo reikalavimų“ (Jurčiukonienė, Kuklierienė, 2008, 8). Taigi egzamino metu jis turi pademonstruoti savo „intelektualinę, kalbinę ir literatūrinę patirtį, gebėti svarstyti aktualiausias šiuolaikinės asmenybės ir visuomenės gyvenimo klausimus, pagrįsti savo požiūrį kultūrine ir socialine patirtimi, atskleisti savo kultūros istorijos, literatūros ir meno pasaulio pažinimą. Mokinys turi gebėti tikslingai taikyti įvairias rašymo strategijas ir sukurti ne trumpesnės nei nurodyta žodžių apimties tekstą. Rašomo valstybinio egzamino samprotaujamojo rašinio apimtis – apie 600 žodžių“ (Stepukonienė, 2013, 3). Samprotaujamojo tipo rašinyje turi atsispindėti mokinio sugebėjimai rašyti gražia, vaizdinga ir taisyklinga literatūrine lietuvių kalba, gebėjimas paisyti bendrųjų stiliaus reikalavimų.

Akivaizdu, jog šie reikalavimai šiuolaikinės mokyklos mokiniui nėra lengvai įveikiami. Tie moksleiviai, kurie nuo mažumės įgudę skaityti, gerai susipažinę su privalomo literatūros sąrašo kūrinių, gyvai besidomintys visuomeniniais procesais Lietuvoje ir pasaulyje, iš prigimties apdovanoti analitiniu mąstymu, gana nesunkiai susidoros ir su sudėtingesne egzamino tema. Savaiame suprantama, jog kur kas sunkiau tai yra padaryti nemėgstantiems skaityti, giliau neįžengusiems į literatūros pasaulį, neperpratusiems samprotaujamojo rašinio kūrimo dėsningumų. Todėl šiame straipsnyje pamėginsime aptarti keletą svarbesnių aspektų, kurie galėtų padėti mokytojui parengti mokinį samprotaujamojo pobūdžio rašiniui.

Metodas: kompleksinių teminių teksto suvokimo ir kūrimo užduočių taikymo galimybės. Aktyvieji literatūros mokymo(si) metodai

Kaip teigia A. Razmantienė ir R. Dilienė, „teksto rašymo užduotys yra viso IX–XII klasės mokymo koncentro dėmesio centre, būtent jos sudaro didžiąją brandos egzamino ir Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (PUPP) dalį“ (2007, 3). Bendrojoje programoje ir išsilavinimo standartuose XI–XII klasėms (2002) rašoma: „Pagrindinė literatūrinio ir kultūrinio lavinimo medžiaga – grožiniai kūriniai (ar jų ištraukos) ir negrožiniai tekstai. Moksleiviams turėtų atsiskleisti įvairi (žmogaus egzistencijos, meno, psichologinė, filosofinė, istorinė, šiuolaikinės visuomenės ir kt.) problematika bei literatūrinio kalbėjimo įvairovė (stilius, tipai, žanrai, rūšys). Jos pateikimas tuo prasmingesnis, kuo daugiau jame glūdi akstinių dvasinei asmens saviugdai (pažinimui, refleksijai).“

Šia prasme lietuvių literatūros pamokose gana prasmingai gali būti taikomas savitas metodas, kurio pirmasis etapas – kryptingos teksto suvokimo užduotys, suskirstytos teminėmis grupėmis: *tėvynė, gimtoji kalba, gamta, namai, meilė, draugystė, atsakomybė, pasiaukojimas* ir kt. Nors tokia užduotis jau nėra baigiamojo valstybinio lietuvių kalbos egzamino dalis, vis dėlto praktiniame darbe ji tebeišlieka svarbi ir gali praversti mokant rašyti rašinį. Prasmiškai koncentruotos literatūros kūrinių ištraukos labiau priartina mokiniui svarstomą problemą, sutelkia jo dėmesį į tam tikrą temą, leidžia ieškoti gyvenimo ir literatūros ryšių. Po tekstu pateikti klausimai jo sąmonę tikslingai kreipia svarbiausių prasmų linkme, skatina apibendrinti. Ypač naudinga, kai užduotyje prie literatūrinio teksto ištraukos ar prieš ją derinamas eseistinis ar analitinis literatūrologinio, filosofinio teksto fragmentas, leidžiantis plačiau suvokti kūrinio vertybinius ir literatūrinius aspektus. Tai ne tik išplečia mokinio konkretaus kūrinio supratimą, bet ir sudaro galimybę ieškoti vertybinių analogijų kituose visuomenės gyvenimo kontekstuose. Svarbu pateikti tiek „mergaitiškų“, tiek „berniukiškų“ tekstų, kurie turėtų tikti įvairiems individualiems mokinių poreikiams ar ugdymo tikslams. Tad, prieš pradėdant samprotaujamojo rašinio *struktūros analizę*, pravartu pateikti mokiniams tokių užduočių, kurios galėtų padėti literatūros mokytojui sutelkti jų dėmesį į vieną ar kitą temą bei svarstyti ją remiantis pateikiamu literatūros kūrinio (Stepukonienė, 2013). Negana to, tinkamai parinktos teksto suvokimo užduotys yra kelias įgyvendinti tolesnę moksleivio literatūrinio ugdymo strategiją: kai pateikiami tekstai yra probleminiai, jie skatina *diskutuoti*, sukuria galimybes organizuoti patrauklų *darbą grupėmis*, pvz., rinkti papildomą informaciją, kurti bendrus projektus, rengti skirtingų meno rūšių – literatūros teksto ir fotomeno, kino filmų lyginimus. Taip provokuojamas mokinio kūrybiškumas, aktyvinama jo vaizduotė, analitinis mąstymas.

Tolesnis strateginis žingsnis, siekiant rezultatyvaus samprotaujamojo rašinio rengimo, yra po suvokimo užduočių einančios *teksto kūrimo* užduotys, kurias „atlikdami mokiniai pratinsis polemizuoti, išsakyti ir pagrįsti savo nuomonę“ (Rusteikienė, Šmitienė, 2006, 5) bei „analizuodami ir kurdami įvairius tekstus, turės prisiminti, kūrybiškai taikyti teorijos pagrindus, sąmoningai vartoti sąvokas: *teksto struktūra, funkcinis stilius*,

stiliaus figūros, tema, problema, idėja, kontekstas, adresantas, adresatas ir kt.“ (ten pat, 2006, 5).

Teksto suvokimo ir kūrimo užduotys turi būti kompleksinės, susietos tarpusavyje, o jų sudėtingumą rekomenduojama parinkti pagal mokinių ar klasės pajėgumą, interesus, ugdymo poreikius ir pan. Kiekviena kompleksinė teksto suvokimo ir kūrimo užduotis turi padėti įgyvendinti konkrečius pamokos tikslus. Kompleksinės teksto suvokimo ir kūrimo užduotys gali būti pateikiamos abiturientams ir testo forma – tuomet ypač patogu jas atlikti namuose, savarankiškai. Tokiu atveju svarbu, kad mokiniui būtų pateikti ir atsakymai, kurie leistų patikrinti gebėjimus ir įsivertinti žinias, suskaičiavus gautus taškus už atsakymus.

Visais atvejais – ir rengiant kryptingas temines kompleksines užduotis, ir ieškant būdų jas pateikti mokiniams – svarbus mokytojo kūrybiškumas. Jei jis sugebės dirbti taip, kad būtų įdomu, literatūros pamokas, skirtas pasirengti egzaminams, jis pavers patraukliu kūrybiniu žaidimu, dar labiau skatinančiu žinių siekimą ir pažinimą, o ne varginančia prievartine „rengimosi egzaminui“ našta. Todėl šiam tikslui pasiekti labai svarbūs vadinamieji aktyvieji literatūros mokymosi metodai, taikomi mokinio kūrybiškumui ugdyti. Jų esama įvairių: referuojamasis darbas grupėse, diskusijos, projektų kūrimas, literatūros kūrinių lyginimas su kitais menais. Juos prasminga taikyti po teminių teksto užduočių ir kūrybinio rašymo dar kitoje pamokoje, siekiant pagilinti literatūros teorijos žinias, praplėsti moksleivių konkrečios temos suvokimą ir argumentavimo galimybes rašant samprotaujamojo pobūdžio rašinį.

Tyrimo eiga ir rezultatai

Pirmasis etapas. Tyrimui pasirinkta viena IV gimnazijos klasė, kurioje visi 22 mokiniai – 10 berniukų ir 12 mergaičių – siekia laikyti valstybinį lietuvių kalbos egzaminą, rašyti samprotaujamojo pobūdžio rašinį. Lietuvių kalbos pamokos IV klasės abiturientams per savaitę yra šešios, iš kurių viena skirta vadinamajam moduliui, t. y. samprotaujamojo pobūdžio rašinio kūrimui ir redagavimui. Taigi šios pamokos metu ir buvo atliekamas profesinės veiklos tobulinimo tyrimas. Tyrimo, kuris truko 10 pamokų, metu abiturientams buvo pateiktos praktinės, teminės teksto suvokimo užduotys, nukreiptos į kūrybinio mąstymo ir saviraiškos ugdymą. Jas atlikus mokiniams pasiūlyta dar atlikti kūrybinio rašymo – pastraipos pagal nustatytus reikalavimus kūrimo užduotį, kurią jie galėtų bendrai išanalizuoti ir aptarti, atskleiddami esančius privalumus ir trūkumus. Po šių kryptingų užduočių panašios literatūrinės temos buvo analizuojamos remiantis aktyviaisiais dėstymo metodais, siekiant pagilinti žinias.

Moksleiviams buvo paaiškinta, kad, jas atlikus, bus rašomas samprotaujamojo pobūdžio rašinys, kuris bus vertinamas atsižvelgiant į Nacionalinės egzaminų komisijos nustatytus argumentavimo, giliosios teksto struktūros, teksto raiškos ir kalbos taisyklingumo, gramatikos ir skyrybos kriterijus. Taip pat jų bus paprašyta parašyti pusiau struktūruotą mokymosi proceso ir pasiektų rezultatų vertinimo refleksiją, kurioje reikės atsakyti į

klausimus: 1. Ar mokantis samprotaujamojo pobūdžio rašinio Jums padėjo kryptingos teminės teksto suvokimo užduotys? 2. Ar mokantis samprotaujamojo pobūdžio rašinio Jums buvo naudingos kūrybinio rašymo užduotys (teminės pastraipos kūrimas)? 3. Ar aktyvieji literatūros mokymo(si) metodai padėjo mokantis rašyti samprotaujamojo pobūdžio rašinį? 4. Ar buvo naudingos savarankiško darbo užduotys, mokantis rašyti samprotaujamojo pobūdžio rašinį? 5. Įvertinkite balu savo įgytas žinias šio mokymosi proceso metu (skalė nuo 1 iki 10). 6. Įvertinkite mokytojo darbo pastangas šio mokymosi proceso metu (skalė nuo 1 iki 10). Be šių klausimų, mokiniams pasiūlyta išreikšti savo nuomonę apie mokymosi procesą laisva forma.

Antrasis (tyrimo atlikimo) etapas

Atliekant tyrimą tyrėjo pareiga buvo: 1) parengti mokymo(si) turinį (kryptingų teminių užduočių, dalijamąją medžiagą) ir tinkamai suformuluoti mokymo tikslus bei uždavinius; 2) atrinkti mokymo(si) metodus, tinkančius užsibrėžtam tikslui ir uždaviniams įgyvendinti; 3) kurti saugią, mokinio emocinį, socialinį, intelektualinį, dvasinį vystymąsi palaikančią ugdymo aplinką, jaukią ir šiltą tarpusavio bendradarbiavimo atmosferą, kad mokiniai pajustų norą mokytis, stengtųsi, dirbdami grupėje ir individualiai, įgyti kuo daugiau naujų žinių, išmokyti jas susisteminti, kritiškai vertinti, daryti savas išvadas ir apibendrinimus bei pritaikyti tai kūrybiniame rašto darbe.

Pirmiausia abiturientams buvo pateikiamos kryptingos teminės teksto suvokimo užduotys. Pirmoje pamokoje, ruošiantis samprotaujamojo pobūdžio rašiniui apie namus, mokiniams buvo išdalinti skirtingų žanrų – poetinis Vytauto Mačernio, eseistinis Tomo Sakalausko ir literatūrologinis analitinis dr. Jolantos Kriūnienės tekstai, kuriuose atsispindi savita žemininko V. Mačernio namų pasaulio samprata. Mokiniams užduota perskaityti tekstus ir žodžiu atsakyti į pateiktus klausimus, padedančius suvokti giliausias konkreto poeto teksto bei jo kūrybinės orientacijos prasmes – požiūrį į namus, gimtąją žemę ir tautą.

Atlikus šias užduotis, jiems pasiūlyta parašyti neilgą samprotaujamojo pobūdžio rašinio reikalavimus atitinkančią pastraipą – argumentuotą nuomonę apie gimtųjų namų svarbą žmogaus gyvenime, argumentus paremiant jau aptarta V. Mačernio namų samprata. Tam skiriama dešimt minučių. Po to kiekvienas skaito savo pastraipą; kitiems mokiniams siūloma išsakyti savo nuomonę apie teigiamus ir neigiamus jos bruožus, įvertinti pastraipos reikalavimų atitikimą. Mokiniai noriai rašo pastraipą, ją skaito ir drauge aptaria, išanalizuoja privalumus ir trūkumus.

Tokiai kryptingai teminei teksto suvokimo ir rašymo užduočiai skiriama viena pamoka.

Antros pamokos metu toliau gilinamos teorinės literatūrinės žinios ir samprata konkrečia tema, kuria rengiamasi rašyti samprotaujamojo pobūdžio rašinį, ir šioms dalykinėms bei kūrybinėms kompetencijoms plėsti puikiai tinka aktyvieji mokymo(si) metodai, pamokoje derinant individualų darbą ir darbą grupėmis. Siekiant kryptingai

gilinti namų temos literatūrinio vaizdavimo sampratą, remiantis aktyviaisiais metodais toliau kryptingai analizuojama poetų žemininkų kūryba – ne tik V. Mačernio, bet ir kitų autorių. Susėdę grupėmis pagal savo individualių mokymosi stilių, paisydami nuorodų ant stalų („Veikėjai“, „Reflektuojantys“, „Teoretikai“ ir „Praktikai“), mokiniai gauna skirtingą kiekvienai grupei dalijamąją medžiagą apie žemininkus ir jų kūrybą – atspausdintus kiekvienai grupei neilgos apimties teminius tekstelius ar lenteles, priklausomai nuo „funkcijos“: „veikėjai“ – lenteles, kuriose pateiktos žemininkų programinės nuostatos, „reflektuojantys“ – literatūrologinį analitinį tekstą apie žemininkų meninės raiškos ypatybes, „teoretikai“ – literatūros teorijos apie žemininkų kūrybos dominantes schemas, „praktikai“ – cituoti tinkamus V. Mačernio, K. Bradūno ir H. Nagio eilėraščių tekstus. Grupėms skiriamos užduotys – pasirengti trumpai pristatyti žemininkus, iš savo turimos medžiagos įvardijant bent tris jų kūrybos ypatumus ir bent tris savitai plėtojamos namų bei gimtosios žemės temos aspektus. Šių užduočių tikslas – plačiau susipažinti su žemininkų kūrybinėmis orientacijomis ir specifine namų samprata, jų literatūriniais kūriniais, giliau išanalizuoti ištraukas, taip pat ir įvairaus pobūdžio teorinę bei literatūros istorijos informaciją, pateiktą dalijamojoje medžiagoje (lentelėse, schemose, aprašymuose). Dirbdami bendradarbiaujančioje grupėje, mokiniai tarpusavyje aptaria turimą medžiagą, svarbiausius žemininkų idėjinius tikslus ir kūrybos bruožus, išskirtinį dėmesį gimtųjų namų ir žemės temai.

Tuomet mokytoja iš kiekvienos grupės netikėtumo principu išrenka kalbėtoją, kuris trumpai pristato grupės darbo rezultatą. Išrinktas kalbėti mokinys aptaria atrastus dalykus, o kiti mokiniai klausosi.

Mokytoja paprašo naują informaciją susieti su anksčiau įgytomis žiniomis ir gebėjimais. Taikomas *klaidinimo metodas*: projektoriumi skaidrėje pateikiamos kelios įvairioms srovėms ir kryptims būdingos namų ir žemės temos variacijos, kurių dalis neturi nieko bendra su žemininkų pasaulėjauta. Paprašoma kiekvieno individualiai sąsiuvinyje parašyti, jo nuomone, teisingas bent tris ypatybes, o tada pasikeisti sąsiuviniais ir vienas kitą įvertinti, stebint skaidrėje nurodytus teisingus atsakymus ir pateiktus vertinimo kriterijus. Mokiniai rašo, o tuomet patys įsivertina – tikrina vieni kitų sąsiuvinius pagal nurodytus skaidrėje atsakymus ir pateiktus vertinimo kriterijus.

Vėliau abiturientams pateikiami teminiai klausimai apie namų ir gimtosios žemės svarbą šiuolaikinio žmogaus gyvenime. Paprašoma išsakyti argumentuotą savo nuomonę šia tema: „Ar namai ir gimtoji žemė vis dar yra vertybė?“ Siūloma argumentus paremti žemininkų kūrybine namų ir žemės temos interpretacija, galimi ir kiti variantai. Kontrargumentuojant mokytoja siūlo prisiminti ir literatūrinę *bežemių generaciją*, primena, ką reiškia ši sąvoka ir kryptis, kas jos atstovai. Mokiniai išklauso mokytojos paaiškinimų ir pradeda diskutuoti, išsako motyvuotą savo nuomonę, naujos temos dalykus susieja su savo ankstesniais visuomenės gyvenimo stebėjimais ir literatūrine patirtimi.

Mokiniais grupėse siūloma aptarti svarbiausias mintis, užsirašyti, kokiomis idėjomis ir poezijos citatomis galima bus remtis kitų pamokų metu rašant kūrybinę rašymo

užduotį – 550–600 žodžių rašinį apie namų ir gimtosios žemės svarbą poetų žemininkų kūryboje. Tų, kuriems sekėsi temos esmę suprasti geriau, paprašoma tai paaiškinti silpnesniems mokiniam. Mokiniai tariaisi grupėse, užsirašo svarbiausias mintis, pateikia jas mokytojui.

Pamokos pabaigoje pasikalbama apie naujai gautos informacijos prasmingumą ir pritaikomumą („ką aš su tuo darau“). Grįžtama prie pamokos uždavinio, aptariami rezultatai. Atliekamas refleksijos pratimas „Šiandien...“ Mokiniai pasako, ar jie pasiekė tikslą. Kiekvienas atsako į klausimą, įsivertindamas individualų darbą ir veiklą grupėje.

Trečios pamokos metu rengiama atvira diskusija ta pačia namų ir gimtosios žemės tema. Tai mokiniam paskirta rengtis iš anksto, organizuojant darbą grupėmis. Kaip galimybė platesnei diskusijai ir temos plėtotei mokiniam siūlyta pateikti kitos meno šakos – fotografijos kontekstą: tema „Namai lietuvių literatūroje ir senojoje bei šiuolaikinėje fotografijoje“. Vienai mokinių grupei nurodyta rinkti įvairių rašytojų pasakymus apie namų reikšmę jų gyvenime, antrai grupei – surengti senovinių ir šiuolaikinių fotografijų apie namus ekspoziciją ir lyginti tai su literatūros tekstuose įprasmintomis namų reikšmėmis, kitoms dviem grupėms – trečiai ir ketvirtai – paskirta pasirengti kalbėti sugriautų, priverstinai atimtų namų (pokaris), paliktų, išduotų namų (emigracija) ir kt. temomis. Mokinių grupės namuose atlieka šį darbą. Taip siekiama plėsti teiginių pagrindimo, rėmimosi kultūrinio istoriniu kontekstu įgūdžius. Pamokoje mokant argumentavimo, siūloma naudojantis mokinių iš anksto paruošta medžiaga – konkrečiais tektais (R. Granausko, B. Radzevičiaus, S. Nėries, J. Marcinkevičiaus, M. Martinaičio, J. Apučio kūrinių ištraukomis) ir surengta senovinių ir šiuolaikinių nuotraukų ekspozicija – organizuoti darbą grupėmis: diskutuoti, rengti debatus.

Pirmoji mokinių grupė pateikia surinktas iškilų rašytojų mintis apie namų reikšmę, išrašytas ant kortelių, jas demonstruoja; kita – pristato fotografijas, kuriose fiksuojami namai tradiciniame Lietuvos kaime XX a. pradžioje, nepriklausomybės laikotarpiu; akcentuoja jų statymo ypatybes, architektūros bruožus ir detales, juos supusius gėlių darželius, žmonių meilę namams; palygina tai su pokario Lietuvos fotografijoje užfiksuotais sugriautais, paliktais, nykstančiais namais, melioracijos suniokotomis lietuvių sodybomis. Greta demonstruojamos šiuolaikinių fotomenininkų, pvz., J. Valiušaičio ir kt., nuotraukos, kuriose išskyla kontrastingos prabangių namų – architektūros šedevrų – ir varganų kaimo lūšnelių, prie kurių krykštauja mažučiai vaikai, – eilės. Mokiniai pristato mene užfiksuotus gyvenimo faktus, kasdienybės atspindžius, išsako argumentuotą savo nuomonę, kokia yra namų svarba žmogui praeityje ir dabar, diskutuoja. Kita grupė pokalbį-diskusiją papildė R. Granausko, B. Radzevičiaus, S. Nėries, J. Marcinkevičiaus, M. Martinaičio, J. Apučio kūrinių ištraukomis, jas skaito, cituoja. Tuomet palyginamos dvi meno rūšys – literatūra ir fotografija, pagilinamos jau aptartos, išryškintos prasmės. Nežodinio ir žodinio teksto analizės derinys padeda mokiniui sieti ir mokytis apibendrinti informaciją iš skirtingų šaltinių, pateikti argumentus ir kontrargumentus, daryti išvadas.

Ketvirtą pamoką mokiniams buvo siūloma rašyti samprotaujamojo pobūdžio rašinį „Namų svarba šiandieninio žmogaus gyvenime“. Rašydami jie galėjo naudotis įgytais argumentavimo, rėmimosi kultūrinio ir istoriniu kontekstu bei interpretacinio rašymo įgūdžiais literatūros pamokose. Penktą pamoką rašto darbai aptariamai, komentuojamas jų turinys, pasitaikiusios stiliaus, rašybos ir skyrybos klaidos.

Tokia pati metodika, tik kita – atsakomybės ir patriotizmo tema („Ar pasiaukojimas ir šiandien prasmingas?“, „Apie kokias moralines vertybes šiandien reikia kalbėti?“) įgyvendinta ir kitų penkių pamokų metu.

Kadangi kiekvienam mokiniui būdingas individualus medžiagos įsisavinimo lygis ir kiekvienas turi jį daugiau dominančias literatūrinio pažinimo sritis, buvo paskiriama ir individualaus darbo namuose – parengtos kiekvienam skirtingos teminės teksto suvokimo užduotys, atsižvelgiant į mokinio individualias mokymosi spragas: teorinės medžiagos įsisavinimo, literatūros kūrinio pažinimo ir nagrinėjimo. Patariama savarankiškai būsima rašymo užduočiai pasirinkti prasmingų citatų iš filosofų ir literatų veikalų, priklausomai nuo mokinio pasirinktos individualios kūrybinio rašymo krypties. Savarankiškam darbui namuose nurodyta papildoma teorinė literatūra ir priminta apie konsultacijas elektroniniu paštu. Tad abiturientai, besirengiantys samprotaujamojo pobūdžio egzaminui, galėjo laisvai ir kūrybingai dirbti ir jaukioje namų aplinkoje savo tempu, individualiu darbo stiliumi, pagal savo galimybes, išmokti ir įprasti naudotis įvairiais informacijos šaltiniais, kurie yra svarbūs būsima egzamino užduočiai atlikti. Savarankiškais užduotimis siekta skatinti teigiamą požiūrį į savarankiško mokymosi ugdymą, suteikti mokiniams įvairiapusę pagalbą savarankiškai atliekant praktines užduotis.

Įvertinant savarankišką mokinių darbą, buvo siekiama išsiaiškinti mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą, kad būtų galima numatyti tolesnio mokymosi galimybes, suteikti pagalbą įveikiant sunkumus. Todėl paskutinė pamoka buvo skirta pasiektiems bendriems rezultatams aptarti. Mokiniais tai buvo labai aktualu.

Apibendrinant galima teigti, jog mokydamiesi rašyti samprotaujamojo pobūdžio rašinį mokiniai buvo patys atsakingi už savo mokymąsi, aktyviai dalyvavo žinių įgijimo ir tobulinimo procese, rėmėsi įvairiais jiems prieinamais informacijos šaltiniais ir savo draugų patirtimi. Manytina, kad tyrimo metu pavyko išlaikyti pamokų sklandumą ir patrauklumą, tinkamai atrinkti mokymo(si) būdus ir metodus, parengti abiturientams įvairias nevienodo sunkumo užduotis, pasiekti pusiausvyrą tarp žinių perteikimo ir konsultavimo.

Trečiasis (rezultatų apibendrinimo) etapas

Šis etapas skirtas pedagoginės veiklos tobulinimo tyrimo rezultatų analizei ir apibendrinimui. Jame siekėme įvertinti ne tik tiriamųjų pažangą, bet ir savos pedagoginės veiklos tobulėjimą.

Mokinių kompetencijų, atliekant praktinę lietuvių literatūros užduotį – rašant samprotaujamojo pobūdžio rašinį, įvertinimas. Formuojant mokiniams kūrybinio samprotau-

jamojo rašinio rašymo įgūdžius, atliekant praktines literatūros užduotis, tyrimo metu pasireiškė skirtingi mokinių gebėjimai. Įvertinus samprotaujamojo pobūdžio rašinių namų tema, paaiškėjo, jog dalis mokinių gan sėkmingai atliko šią užduotį: iš 22 mokinių 5 buvo įvertinti 10 balų (22,73 proc.), 6 – 9 (27,27 proc.), 7 – 8 (31,82 proc.), 4 – 7 balais (18,18 proc.).

Taigi, didžioji mokinių dalis buvo įvertinta teigiamai. Minėti balai susideda iš atskirų sudedamųjų dalių: argumentavimo, giliosios teksto struktūros, teksto raiškos, kalbos taisyklingumo – gramatikos ir skyrybos. Žemesnius balus mokiniai gavo daugiausia dėl gramatikos ir skyrybos, bet ne dėl argumentavimo ir teksto giliosios struktūros įvertinimų. Kadangi lig tol už šią užduotį jie tegaudavo ne daugiau nei aštuonis balus ir tik atskirais atvejais kai kuriems pavykdavo gauti devynis, galima teigti, kad jau po keleto pasirinkta metodika vestų pamokų jų kūrybinių gebėjimų ir rašymo kompetencijų lygis pagerėjo.

Galima daryti išvadą, kad kryptingų teminių teksto ir kūrybinių rašymo užduočių bei aktyviųjų metodų, padedančių pagilinti pasirinktos literatūrinės temos žinias, mokymo strategija buvo efektyvi ir padėjo pagerinti moksleivių samprotaujamojo rašinio kūrimo gebėjimus, taip pat jų argumentavimo, teiginių pagrindimo, pastraipos rašymo pagal nustatytus reikalavimus kompetencijas, kurios lig šiol trukdė pasiekti geresnių rašinio įvertinimų. Darbas grupėmis dirbant intensyviai aktyviaisiais literatūros mokymo metodais leido pagilinti literatūros teorijos ir istorijos bei teksto interpretacijos žinias, sudarė galimybę kur kas plačiau sutelkti mokinių dėmesį į analizuojamas temas, pristatyti platų ir visapusišką svarstomų problemų kontekstą. Svarbu yra tai, kad taip dirbdami „didžiuosius atradimus“ mokiniai padarė patys. Be to, darbas grupėmis leido jiems pajusti glaudesnę tarpusavio bendravimo ryšį, stiprino bendradarbiavimo ir pareigos jausmą, ugdė atsakomybę. Aktyvios diskusijos ir debatai, referuojamasis darbas padėjo ugdyti viešojo kalbėjimo įgūdžius.

Individualus darbas moksleiviams irgi buvo naudingas, sudarė galimybę išmokti savarankiškai naudotis nurodytais informacijos šaltiniais, ugdyti medžiagos rinkimo, sintetavimo ir kūrybinius interpretacinius gebėjimus.

Taip pat pastebėta, jog ši pasirinkta metodika leido per trumpesnę laiką pateikti mokiniams didesnę informacijos kiekį.

Pusiau struktūruotos refleksijos raštu rezultatų analizė. Pusiau struktūruotą refleksiją, kurią po 10 pamokų tiriamojo laikotarpio buvo pasiūlyta parašyti abiturientams, kad jie įvertintų įgytas kompetencijas ir savo pasiekimų rezultatus, sudarė tokie klausimai: 1. Ar mokantis samprotaujamojo pobūdžio rašinio Jums padėjo kryptingos teminės teksto suvokimo užduotys? 2. Ar mokantis samprotaujamojo pobūdžio rašinio Jums buvo naudingos kūrybinio rašymo užduotys (teminės pastraipos kūrimas)? 3. Ar aktyvieji literatūros mokymo metodai padėjo mokantis rašyti samprotaujamojo pobūdžio rašinių? 4. Ar buvo naudingos savarankiško darbo užduotys, mokantis rašyti samprotaujamojo pobūdžio rašinių? 5. Įvertinkite balu savo įgytas žinias šio mokymosi proceso metu (skalė nuo 1 iki 10). 6. Įvertinkite mokytojo darbo pastangas šio mokymosi proceso metu

(skalė nuo 1 iki 10). Be šių klausimų, mokiniams pasiūlyta išreikšti savo nuomonę apie mokymosi procesą laisva forma.

Refleksijas tiriamieji – 22 IV gimnazijos klasės mokiniai – rašė įprastinėje mokymosi aplinkoje, klasėje, lietuvių kalbos pamokos metu. Refleksiją kiekvienas rašė individualiai, ant pateikto popieriaus lapo. Bendroji vidutinė apklausos trukmė – 30 minučių.

Kad kryptingos teminės teksto suvokimo užduotys labai padėjo mokantis samprotaujamojo pobūdžio rašinio, atsakė 18 mokinių (81,82 proc.). Kad padėjo iš dalies, teigė 3 mokiniai (13,64 proc.), nepadėjo – 1 mokiny (4,54 proc.). Vadinasi, galima apibendrinti, jog pasirinkta literatūrinio ugdymo kryptis buvo gan veiksminga.

Kad buvo naudingos kūrybinio rašymo užduotys (teminės pastraipos kūrimas), teigiamai atsakė 17 mokinių (77,27 proc.), naudingos iš dalies – 4 mokiniai (18,18 proc.). Kad šios užduotys buvo neprasmingos ir nieko nepadėjo, teigė 1 mokiny (4,54 proc.).

Į klausimą, ar aktyvieji literatūros mokymo metodai padėjo mokantis rašyti samprotaujamojo pobūdžio rašinį, teigiamai atsakė 16 mokinių (72,73 proc.), padėjo iš dalies – 5 (22,73 proc.), nepadėjo – 1 (4,54 proc.).

Kad savarankiško darbo užduotys padėjo mokantis rašyti samprotaujamojo pobūdžio rašinį, teigiamai atsakė 15 mokinių, padėjo iš dalies – 4, nepadėjo – 3.

Savo įgytas žinias mokymosi proceso metu puikiai, gerai ir teigiamai (10, 9, 8) įvertino 21 mokiny, tik 1 mokiny – 7. Tad galima apibendrinti, jog mokymo(si) procesą mokiniai suvokė kaip jiems tinkamą, padedantį gerinti jų kūrybinio rašymo įgūdžių ir teorines literatūros dalyko kompetencijas.

Mokytojo darbą didžioji dalis mokinių (14) taip pat įvertino pozityviai (9), pabrėždami, kad pasirinkta rašinio mokymo metodika yra tinkama; 7 mokiniai įvertino 8, akcentuodami, kad dirbti galima dar geriau, o vienas iš viso neatsakė į šį klausimą.

Tad galima apibendrinti, jog mokant samprotaujamojo pobūdžio rašinio pasirinkta kryptinga teminių teksto suvokimo užduočių, kūrybinio teminės pastraipos rašymo, aktyviųjų metodų strategija abiturientams buvo veiksminga ir padėjo pagerinti dalykines jų kompetencijas.

Mokytojo kompetencijų, padedant abiturientus mokyti samprotaujamojo pobūdžio rašinio, įvertinimas. Atlikus pedagoginės veiklos tobulinimo tyrimą, kuris siejosi su kūrybinio rašymo mokymo(si) procesu, taip pat papildytos ir mokytojo profesinės kompetencijos. Pabrėžtinos tokios kompetencijos:

Mokymo(si) proceso ugdymo (tyrimo metu formuoti darbo grupėje ir savarankiško mokymosi įgūdžiai, remtasi individualiu ir grupiniu mokymo(si) metodais. Mokiniai rodė iniciatyvą, azartą, veikė savarankiškai ir bendradarbiaudami, mokėsi savarankiškai planuoti ir vertinti);

Mokinių motyvavimo ir paramos jiems suteikimo (tyrimo metu stengtasi atsižvelgti į mokinių skirtingas asmenines savybes, nevienodus polinkius, literatūrinius interesus, kūrybinio rašymo sugebėjimus, skirtingus ateities planus. Pamokų metu suteikta mokiniams galimybė dirbti savo tempu, individualiu darbo stiliumi. Tai sustiprino

mokinių savarankiškumą, pasitikėjimą savo jėgomis, skatino saviraišką, kūrybiškumą, individualumą);

Mokinio pažinimo ir jo pažangos pripažinimo (tyrimo metu teko artimiau susipažinti su mokiniais, pažinti jų vidinį pasaulį, stengtasi skatinti jų motyvaciją ir iniciatyvą. Teko suprasti, jog mokinių aktyvumą nulemia ne išorinės skatinimo priemonės, o darbo sėkmė, savo jėgomis pasiektas rezultatas);

Profesinio tobulėjimo (tyrimo metu tobulintos mokslinės medžiagos rinkimo, sisteminimo, analizės, interpretavimo, išvadų darymo kompetencijos. Kadangi tyrimas orientuotas į kūrybinį rašymą, tobulinti argumentavimo, teiginių pagrindimo mokymo gebėjimai ir bendradarbiavimo įgūdžiai);

Bendravimo ir bendradarbiavimo (tyrimo metu mokiniai skatinti ne tik savarankiškai mokytis, bet ir bendradarbiauti pamokų metu ir po jų, drąsiai diskutuoti, svarstyti, nebijoti klysti ir abejoti).

Įvertinus išvardintas kompetencijas, akivaizdu, kad tyrimo metu įgytos žinios apie samprotaujamojo pobūdžio rašinio kūrimą, įvairių mokymo(si) metodų taikymą, skatinant vaikus dirbti grupėse ir savarankiškai, suteikė galimybę ne tik stebėti, bet ir įvertinti savo pedagoginę praktiką.

Išvados

Atlikus empirinį tyrimą siekiant patobulinti pedagoginę veiklą, susijusią su abiturientų rengimu lietuvių kalbos egzaminui – samprotaujamojo pobūdžio rašiniui, paaiškėjo, jog:

1. Samprotaujamojo pobūdžio rašinys yra viena sudėtingiausių užduočių, kuriai sėkmingai atlikti būtinos plačios literatūrinės ir kalbinės abiturientų kompetencijos. Kryptingų teminių teksto suvokimo užduočių pateikimas ir aktyviųjų literatūros mokymo(si) metodų taikymas mokant abiturientus yra teorinės prielaidos pagerinti jų samprotaujamojo pobūdžio rašinio kūrimo gebėjimus, pagilinti dalykines žinias bei plėsti kūrybines, taip pat ir darbo grupėje, tarpusavio bendravimo, viešojo kalbėjimo kompetencijas.

2. Abiturientams pateikus kryptingas temines teksto suvokimo užduotis, pavyko pagerinti šias jų literatūros mokymo(si) kompetencijas: dalykinių žinių ir supratimo, argumentavimo, teiginių pagrindimo, pastraipos rašymo pagal nustatytus reikalavimus.

3. Aktyviųjų literatūros mokymo metodų taikymas literatūros pamokose padėjo geriau pasirengti samprotaujamojo pobūdžio rašiniui. Aktyvieji metodai sudarė galimybę pagilinti mokinių literatūros teorijos ir istorijos bei teksto interpretacijos žinias, pristatyti platų ir visapusišką svarstomų problemų kontekstą, pagerino jų medžiagos rinkimo, jos sisteminimo, viešojo kalbėjimo įgūdžius ir gebėjimus bei padidino kūrybinės saviraiškos aktyvumą. Derinamas individualus ir grupinis darbas sudarė sąlygas „didžiuosius atradimus“ mokiniams padaryti patiems. Jie tapo savarankiškesni, kūrybiškesni, labiau motyvuoti, platesnio literatūrologinio mąstymo, tiksliau apibūdindavo nagrinėtus lite-

ratūros bei kultūros reiškinius ir procesus, o tai leido jiems pasiekti geresnių kūrybinio rašymo rezultatų.

Literatūra

- Adaškevičienė, V. (2002). Kompetencijos link. *Pedagogų kompetencijų raiška ugdymo procese: mokytojų kvalifikacijos tobulinimo programų mokomoji medžiaga*. Vilnius: Versus aureus.
- Bendroji programa ir išsilavinimo standartai XI–XII klasėms*. (2002).
- Čiužas, R. (2007). Mokinio ir mokytojo vaidmenų kaita edukacinės paradigmos virsmo sąlygomis. *Pedagogika*, 87, 64–70.
- Galdikienė, R. (2003). Kitokios literatūros dėstymo galimybės. *Gimtas žodis*, 9.
- Gedvilienė, G., Zuzevičiūtė, V. (2007). *Edukologija*. Kaunas: VDU.
- Juškelienė, V., Ustilaitė, S. (2010). Brandos egzamino baimė: XI–XII klasių mokyklinio nerimo ir mokyklos baimės raiškos ypatumai. *Visuomenės sveikata*, 3 (50), 69–76.
- Jurčiukonienė, R., Kuklierienė, B. (2008). *Samprotaujame ir interpretuojame*. Kaunas: Pasaulio lietuvių kultūros, mokslo ir švietimo centras.
- Mokytojo profesinės kompetencijos aprašas. (2007). *Valstybės žinios*, Nr. 12-511.
- Pedagogų kompetencijų raiška ugdymo procese: mokytojų kvalifikacijos tobulinimo programų mokomoji medžiaga*. (2002). Vilnius: Versus aureus.
- Petty, G. (2008). *Įrodymais pagrįstas mokymas*. Vilnius: Tyto alba.
- Rajeckas, V. (1999). *Mokymo organizavimas*. Kaunas: Šviesa.
- Razmantienė, A., Dilienė, R. (2007). *Teksto suvokimas ir kūrimas*. Kaunas: Šviesa.
- Rusteikienė, R., Šmitienė, R. (2006). *Teksto suvokimas ir kūrimas*. Kaunas: Šviesa.
- Stankevičienė, N., Šiaučiukėnienė, L. (2002). *Bendrosios didaktikos pagrindai*. Kaunas: Technologija.
- Stepukonienė, I. (2013). Kaip pasiruošti samprotaujamojo pobūdžio rašiniui? *Gimtas žodis*, 3, 3–12.
- Šiaučiukėnienė, L. (1997). *Mokymo individualizavimas ir diferencijavimas*. Kaunas: Technologija.
- Švietimo įstatymas. (2011). *Valstybės žinios*, Nr. 38-1804.
- Tamoševičienė, R. (2003). Aktyvieji kalbos kultūros mokymo(si) metodai. *Gimtas žodis*, 4, 2–11.
- Tidikis, R. (2003). *Socialinių mokslų tyrimo metodologija*. Vilnius: Lietuvos teisės universitetas.
- Vidurinio ugdymo bendrosios programos*. (2011–2012).
- Zuzevičiūtė, V., Žvinienė, V. (2011). *Projektų vadyba švietime*. Kaunas: VDU.

Application of Thematic Text Tasks and Active Teaching Methods that Enable 12th Grade Students to Prepare for Writing a Reasoning Essay in Lithuanian Lessons

Inga Stepukonienė

Vytautas Magnus University, Faculty of Humanities, Department of Lithuanian Literature,
K. Donelaičio St. 52, LT-44244 Kaunas, Lithuania, i.stepukoniene@hmf.vdu.lt

Summary

Students consider writing a reasoning essay as one of the most complex tasks. To perform such a task successfully one is required to have not only good knowledge of the Lithuanian literature and erudition but also creativity, one's ability to think analytically, argumentative capacity as well as one's mastery of the native language. Therefore, writing a reasoning essay requires not only critical thinking and an ability to express own opinion but also other important – literary and linguistic – competencies.

Providing learners (12th graders) with focused thematic text comprehension tasks as well as using active methods of teaching literature to them are a theoretical prerequisite to improve their skills in writing a reasoning essay, to deepen their subject knowledge and to develop their creative skills as well as teamwork, communication, abilities and public speaking competencies. Therefore, the object of the current research is the development of working activity by applying thematic tasks of text comprehension and active methods of teaching literature in order to enable learners to prepare for writing a reasoning essay in Lithuanian lessons. The research was carried out in one of the Year 12 classes at the X gymnasium. 22 students participated in the research, ten boys and twelve girls. These were good students, active and had good relationship among each other. The qualitative measure of the chosen educational activity was the written assignments of the students. The evaluation of the essays according to their contents, expression and language usage is the fundamental criterion proving the suitability of the method. The students were also offered to evaluate the acquired abilities themselves by writing a half-structured learning process and result reflection.

Having carried out the empirical research showed that applying focused thematic text comprehension tasks and active methods of teaching literature in literature classes helped the learners to prepare better for writing a reasoning essay. The presentation of thematic text comprehension tasks has improved the learners' competencies in subject matter and comprehension, argumentation, statement grounding and paragraph writing according to the set criteria. The active methods have created an opportunity for learners to improve the knowledge of literary theory and history as well as text analysis and interpretation. The methods have also deepened the learners' skills and abilities in information selection and systematization and public

speaking. Individual and group work has enabled the students to uncover the “great discoveries” themselves. The students have become more independent, more creative, more motivated, developed broader literary understanding and could therefore describe in more precise detail the studied literary and cultural phenomena and processes and that has allowed them to achieve better results in creative writing.

Keywords: *a reasoning essay, thematic texts tasks, active teaching methods, individual work, group work.*

Īteikta / Received 2014-12-14
Priimta / Accepted 2015-01-12